GRAMATYKA · CZASOWNIKI

There is, have got i tryb rozkazujący: podstawowe konstrukcje w angielskim

Igor Zadrużyński

Opublikowano 23 listopada 2026

O LEKCJI

„Mam dwadzieścia lat”, „jest mi zimno”, „w Londynie jest dużo parków”, „nie spóźnij się!”. Każde z tych prostych polskich zdań Polak ma ochotę przetłumaczyć słowo w słowo i każde po angielsku wygląda inaczej. Ta lekcja omawia cztery podstawowe konstrukcje: czasownik be tam, gdzie po polsku mówimy „mieć” albo „jest mi”, have i have got do mówienia o posiadaniu, there is i there are do mówienia o tym, że coś gdzieś jest, oraz tryb rozkazujący, czyli polecenia, prośby i ostrzeżenia.

Wersja online z ćwiczeniami i nagraniami wymowy

SŁOWA KLUCZOWE: Gramatyka, Czasowniki

SPIS TREŚCI

1. Be tam, gdzie Polak mówi „mieć” albo „jest mi” 2
2. Have i have got : posiadanie 2
3. There is i there are : coś gdzieś jest 3
4. Tryb rozkazujący: polecenia, prośby i ostrzeżenia 5

Źródła i dalsza lektura 6

Formy czasownika *be* (*am, is, are*), pytania i przeczenia z nim omawia lekcja o czasownikach – wiadomościach wstępnych[1]. Tutaj zajmujemy się tym, do czego te formy służą.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/there-is-have-got-tryb-rozkazujacy/

1. *Be* tam, gdzie Polak mówi „mieć" albo „jest mi"

Po polsku wiek, głód czy zimno to coś, co **mamy** albo co nam **jest**: „mam dwadzieścia lat", „jest mi zimno". Po angielsku w takich zdaniach stoi *be*, a podmiotem jest osoba: dosłownie „jestem dwudziestoletni", „jestem zmarznięty".

PO POLSKU	PO ANGIELSKU
Mam dwadzieścia lat.	I'm twenty. / I'm twenty years old.
Jest mi zimno. / Jest mi gorąco.	I'm cold. / I'm hot.
Jestem głodny. / Chce mi się pić.	I'm hungry. / I'm thirsty.
Masz rację. / Nie masz racji.	You're right. / You're wrong.
Spieszę się.	I'm in a hurry.
Boję się pająków.	I'm afraid of spiders.
Jest zimno. (o pogodzie)	It's cold.

PRZYKŁADY

- My nan is ninety-one and she still does the crossword every day.
  Moja babcia ma dziewięćdziesiąt jeden lat i nadal codziennie rozwiązuje krzyżówkę.
- Are you cold? I can close the window.
  Zimno ci? Mogę zamknąć okno.
- Sorry, I can't stop – I'm in a hurry.
  Przepraszam, nie mogę się zatrzymać – spieszę się.

O wiek pytamy *How old are you?*, a odpowiadamy samą liczbą (*I'm twenty*) albo pełną formą *I'm twenty years old*. Samo *twenty years*, bez *old*, nie wystarczy.

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~I have twenty years. I have cold. You have right.~~

✓ I'm twenty. I'm cold. You're right.

Uwaga na pułapkę: *I have a cold* istnieje, ale znaczy „jestem przeziębiony, mam katar". Kto po angielsku powie, że „ma zimno", poinformuje rozmówcę o przeziębieniu.

2. *Have* i *have got*: posiadanie

O tym, co mamy – rzeczy, rodzinę, cechy wyglądu, choroby, czas na coś – mówimy przez *have* albo *have got*. W teraźniejszości znaczą to samo. W brytyjskim angielskim, zwłaszcza w mowie, *have got* jest bardzo częste; *have* jest trochę bardziej oficjalne i częstsze w piśmie.

	HAVE GOT	HAVE
twierdzenie	I've got a bike. She's got a bike.	I have a bike. She has a bike.

	HAVE GOT	HAVE
przeczenie	I haven't got a car. She hasn't got a car.	I don't have a car. She doesn't have a car.
pytanie	Have you got a pen? – Yes, I have.	Do you have a pen? – Yes, I do.

Dwie zasady, na których Polacy się mylą:

- ***Have got* jest tylko w teraźniejszości.** O przeszłości mówimy *had*, a pytamy i przeczymy z *did*: *We had a dog when I was little. Did you have a garden?*
- ***Have got* oznacza tylko posiadanie.** Gdy *have* jest czynnością – jemy, pijemy, bierzemy prysznic, urządzamy imprezę – *got* nie dodajemy, a pytania tworzymy z *do*: *have breakfast, have a shower, have a good time, have a party.*

PRZYKŁADY

- **Have you got any brothers or sisters?**
  Masz rodzeństwo?
- **Our flat hasn't got a lift, so we carry the shopping up four floors.**
  W naszym bloku nie ma windy, więc nosimy zakupy na czwarte piętro.
- **We usually have lunch at one.**
  Zwykle jemy obiad o pierwszej.

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~Do you have got a car? I didn't have got time. Let's have got a coffee.~~

✓ **Have you got a car? / Do you have a car? I didn't have time. Let's have a coffee.**

Formy się nie mieszają: albo *have got* (pytanie przez *have*), albo *have* (pytanie przez *do*). W przeszłości i przy czynnościach – tylko *have*.

BRYTYJSKI I AMERYKAŃSKI

UK · British English

I**'ve got** two cousins in Leeds.

Have you **got** a minute?

W mowie brytyjskiej *have got* to zwykły sposób mówienia o posiadaniu.

US · American English

I **have** two cousins in Denver.

Do you **have** a minute?

W amerykańskim angielskim *have got* też istnieje, ale jest rzadsze niż *have*.

Konstrukcja *have got to* znaczy „muszę”: *I've got to go – my bus is coming.* Więcej o niej w lekcji o *must, have to* i *should*[2].

3. *There is* i *there are*: coś gdzieś jest

Gdy po polsku mówimy, że coś gdzieś **jest** albo **istnieje** („na stole jest list”, „w Londynie jest dużo parków”), po angielsku zaczynamy od *there is* albo *there are*. Słowo *there* nie znaczy tu „tam”; jest tylko „pustym” podmiotem, bo angielskie zdanie musi mieć podmiot przed czasownikiem.

	LICZBA POJEDYNCZA I NIEPOLICZALNE	LICZBA MNOGA
twierdzenie	There's a letter for you. There's some milk.	There are three letters for you.
przeczenie	There isn't a lift. There's no milk.	There aren't any seats. There are no seats.
pytanie	Is there a cashpoint near here? – Yes, there is.	Are there any toilets here? – No, there aren't.

There łączy się z każdym czasem: *there was / there were* (był, były), *there will be* (będzie), *there has been* (był, zdarzył się – z ważnym skutkiem teraz), *there used to be* (kiedyś był).

PRZYKŁADY

- **There are lots of lovely parks in London.**
  W Londynie jest mnóstwo pięknych parków.
- **There was a terrible storm last night.**
  Wczoraj w nocy była straszna burza.
- **There won't be any trains on Sunday because of the engineering works.**
  W niedzielę nie będzie pociągów z powodu prac na torach.
- **Has there been an accident?**
  Czy był jakiś wypadek?

There czy it?

There is wprowadza coś nowego: mówi, że coś istnieje. *It* odnosi się do czegoś, o czym już wiadomo. Dlatego często idą po sobie:

PRZYKŁADY

- **There's a new café on the high street. It's really good.**
  Na głównej ulicy jest nowa kawiarnia. Jest naprawdę dobra.

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~In London are many parks. It is a café on the corner. Is a problem with the printer.~~

✓ **There are many parks in London. There's a café on the corner. There's a problem with the printer.**

Po polsku zdanie może zacząć się od miejsca („w Londynie jest…") albo od samego czasownika („jest problem"). Po angielsku potrzebny jest podmiot, więc na początek idzie *there*, a określenie miejsca zwykle na koniec.

W swobodnej mowie Brytyjczycy często mówią *there's* także przed liczbą mnogą: *There's loads of people outside.* W piśmie i na egzaminie trzymaj się zasady: *there are* + liczba mnoga.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/there-is-have-got-tryb-rozkazujacy/

4. Tryb rozkazujący: polecenia, prośby i ostrzeżenia

Tryb rozkazujący tworzymy najprościej, jak się da: to sama forma podstawowa czasownika, bez podmiotu. Przeczenie – *don't* + forma podstawowa. Ta sama forma służy jednej osobie i wielu osobom.

Sit down. · **Don't** + verb: **Don't** touch. · **Let's** + verb: **Let's** go.

PRZYKŁADY

- **Turn left at the lights and park behind the church.**
  Na światłach skręć w lewo i zaparkuj za kościołem.
- **Don't forget your umbrella.**
  Nie zapomnij parasola.
- **Don't be late!**
  Nie spóźnij się!

Sam tryb rozkazujący brzmi po angielsku dość ostro. Prosząc kogoś o przysługę, dodajemy *please* albo – jeszcze grzeczniej – zamieniamy polecenie w pytanie: *Could you pass the salt, please?* Tryb rozkazujący bez osłonek pasuje do instrukcji, przepisów, wskazówek drogi, napisów i ostrzeżeń, gdzie liczy się krótkość.

Let's: zróbmy coś

Propozycję, w której mówiący liczy także siebie, wyrażamy przez *let's* (*let us*) + forma podstawowa: *Let's go for a walk.* Przeczenie: *Let's not argue about it.* Na końcu można dokleić pytanie *shall we?* („dobrze?"): *Let's get a takeaway, shall we?*

Polecenie z naciskiem i z podmiotem

- *Do* przed trybem rozkazującym brzmi serdecznie i trochę staroświecko: *Do come in! Do sit down.* („Ależ proszę, wejdź!").
- *You* przed trybem rozkazującym rozdziela zadania albo wyraża zniecierpliwienie: *You sit here, and I'll sit by the window. You be quiet!*
- *Always* i *never* stoją na początku: *Always lock the back door. Never leave your bag unattended.*

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~Not touch the paint! Please to sit down. Let's to go home. Be not late!~~

✓ **Don't touch the paint! Please sit down. Let's go home. Don't be late!**

Po *please* i *let's* nie ma *to*. Przeczenie zawsze z *don't*, także przy *be*.

CIEKAWOSTKA: MIND THE GAP

Najsłynniejszy tryb rozkazujący w Londynie to *Mind the gap* – „uważaj na szczelinę" między pociągiem a peronem. *Mind* znaczy tu „uważaj na", tak jak w *Mind your head* (uważaj na głowę) przy niskich drzwiach. Komunikat z nagrania słychać w metrze od 1969 roku. Pierwszą wersję nagrał inżynier dźwięku Peter Lodge, bo płacenie aktorowi tantiem za komunikat odtwarzany tysiące razy dziennie było za drogie.

Jedną z późniejszych wersji, na linii Northern, nagrał aktor Oswald Laurence. Z czasem jego głos zastąpiono nowymi nagraniami i został tylko na stacji Embankment. Gdy w listopadzie 2012 roku i tam wymieniono nagłośnienie, wdowa po aktorze zapytała pracowników, gdzie podział się głos jej męża. Pracownicy Transport for London odszukali w archiwum stare taśmy, dali jej kopię i przywrócili nagranie. Jego *Mind the gap* nadal słychać na peronie linii Northern w kierunku północnym na stacji Embankment.

Mind the gap.

DO ZAPAMIĘTANIA

Najważniejsze z tej lekcji

- Wiek, głód, zimno, rację, pośpiech wyrażamy przez *be*: *I'm twenty, I'm cold, You're right. I have a cold* = jestem przeziębiony.
- Posiadanie: *have got* (pytanie *Have you got...?*) albo *have* (pytanie *Do you have...?*) – bez mieszania form.
- *Have got* tylko w teraźniejszości i tylko o posiadaniu; w przeszłości *had*, przy czynnościach *have breakfast, have a shower*.
- „Coś gdzieś jest": *there is* + liczba pojedyncza lub niepoliczalne, *there are* + mnoga; miejsce zwykle na końcu zdania.
- *There* wprowadza coś nowego, *it* odnosi się do znanego: *There's a café. It's good.*
- Tryb rozkazujący: forma podstawowa (*Sit down*), przeczenie *Don't*, propozycja *Let's*; prośby łagodzimy przez *please* albo *Could you...?*

DLA NAUCZYCIELA

Konstrukcje z *be* dobrze ćwiczy pantomima: uczeń pokazuje „jest mi zimno", „boję się", „spieszę się", a klasa zgaduje po angielsku (*You're cold! You're afraid!*). *There is* / *there are* i *have got* najłatwiej połączyć w zadaniu „znajdź różnice": pary dostają dwa podobne obrazki pokoju albo ulicy i bez pokazywania ich sobie ustalają różnice (*In my picture there's a cat on the sofa. – In mine there isn't. Has your house got a red door?*). Tryb rozkazujący można przećwiczyć w grze „robot": jeden uczeń z zawiązanymi oczami przechodzi przez klasę, prowadzony wyłącznie poleceniami (*Walk forward. Stop. Turn left. Don't move!*).

Źródła i dalsza lektura

- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- British Council, LearnEnglish, *Present simple: 'have got'*, https://learnenglish.britishcouncil.org/free-resources/grammar/a1-a2/present-simple-have-got [dostęp: 23.11.2026].
- British Council, LearnEnglish, *'it' and 'there' as dummy subjects*, https://learnenglish.britishcouncil.org/free-resources/grammar/english-grammar-reference/it-there-dummy-subjects [dostęp: 23.11.2026].

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/there-is-have-got-tryb-rozkazujacy/

- British Council, LearnEnglish Podcasts, *Series 3, Episode 18* (tryb rozkazujący), https://learnenglish.britishcouncil.org/learnenglish-podcasts/series-03-episode-18 [dostęp: 23.11.2026].
- Oxford Learner's Dictionaries, *have* (czasownik), https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/have_1 [dostęp: 23.11.2026].
- London Transport Museum, wpis na blogu muzeum o komunikacie *Mind the Gap* na stacji Embankment, https://ltmuseum.co.uk/blog/mind-gap-story-embankment-stations-announcement [dostęp: 23.11.2026].
- *'Mind the Gap' voice to be restored*, ITV News London, 8.03.2013, https://itv.com/news/london/update/2013-03-08/mind-the-gap-voice-to-be-restored [dostęp: 23.11.2026].
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o *be*, *have* i *have got*, *there is* oraz trybie rozkazującym i *let's*.
- Murphy R., *English Grammar in Use*, wyd. 5, Cambridge University Press, Cambridge 2019 – rozdziały o *have* i *have got* oraz *there is* i *it is*.

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/czasowniki-wiadomosci-wstepne/
2. https://zadruzynski.com/must-have-to-should/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

Igor Zadrużyński, *There is, have got i tryb rozkazujący: podstawowe konstrukcje w angielskim*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/there-is-have-got-tryb-rozkazujacy/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com